

STIFTET 1830

CHRISTIANS SANDS BYSELSKAB

Kronprinsensgate 59
4614 Kristiansand
E-post: post@byselskabet.no
Web: byselskabet.no
Org.nr. 988 973 564

Kristiansand kommune
v. byantikvaren
E-post: post@kristiansand.kommune.no

Kristiansand 19.04.2021

Kommunedelplan for kulturmiljø, kulturminner og landskap i Kristiansand Uttalelse til varsel om oppstart og høring av planprogram

Christianssands Byselskab ble opprinnelig opprettet i 1830 med formål å bedre forholdene for de fattige og arbeidsledige i byen. I 1843 ble selskapets formål endret til også å omfatte arbeidet for «byens og dens nærmeste omegns forskjønnelse».

I dag er formålet å virke for kulturhistoriske og verneverdige verdier i Kristiansand by, herunder bevaring av fysiske miljø, bygninger, estetikk, viktige grøntområder og vegetasjon, og skape forståelse for byens historiske egenart og identitet.

Vi ønsker ut fra dette å gi uttalelse til det viktige arbeidet som kommunen har satt i gang. Vi oppfatter målet dihten at med en slik kommunedelplan legges det et politisk grunnlag for vern av viktige kulturverdier og byens og kommunens historiske egenart.

Planprogrammet bør som nevnt i forslaget omfatte oppgaven med å synliggjøre en samlet oversikt over viktige kulturhistoriske verdier og planer. I tillegg til alle kildene som er nevnt, finnes mye informasjon i Riksantikvarens NB-register og liste over kulturminner med fredete og bevaringsverdige bygninger, fornminner o.a. SEFRAK-registreringene ligger til grunn for kulturminneplanen av 1991 for gamle Kristiansand med ca. 1100 bygninger. Nevnes bør også at ifølge Riksantikvaren er innseilingen til Kristiansand med i gruppen «kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse».

Av lokale føringer for planarbeidet bør også gjeldende kommuneplan for gamle Kristiansand nevnes. Som deler av satsingene i den er det bl.a. vedtatt å «ta vare på Kristiansands historiske identitet». Stedsfølelse og identitet skal styrkes gjennom navnebruk og historikk samt vern av bygninger, kulturlandskap og kulturminner.

Det kan være nyttig å sammenholde eldre planer og vedtak med dagens storkommune, planer og utvikling av nyere dato for å forstå den utviklingen som har vært og angi videre utvikling. For eksempel var både Egsjordene og Bjørndalssletta rangert som kulturlandskap av høyeste verdi. Hvordan det meget gamle båttrekket fra Topdalsfjorden (Rona) over til Kvåsefjorden er blitt ivaretatt. – sammen med nærliggende bygdeborger, - kan også være et eksempel på en nyttig gjennomgang. Håndteringen av Flekkerøy havn – Møvig, en av landets betydeligste uthavner, - er et annet.

Sammen med annet kulturarbeid, undervisning, turisme, kunstprosjekt, og friluftsliv vil kommunedelplanen kunne bidra til å bygge identitet, verdiskapning og opplevelser. I så måte er prosjekt Porto Franco – nasjonal museumshavn i Kristiansand, et godt eksempel. Det vil kunne skape et moderne kystsenter for formidling av kystens historiske arv og identitet, formidle kunnskap om kystkultur, maritim kulturarv og forsvarshistorie. I planprogrammet kan dette tas med som en oppgave å se nærmere på med tanke på et eget prosjekt som ser særlig kyststrekningen

CHRISTIANS SANDS BYSELSKAB

STIFTET 1830

Kronprinsensgate 59
4614 Kristiansand
E-post: post@byselskabet.no
Web: byselskabet.no
Org.nr. 988 973 564

Kvadraturen – Odderøya – Bragdøya -Bredalsholmen – Møvik/Kroodden - Flekkerøya – Kroodden - Ålo i sammenheng. Det dreier seg om å se kulturmiljø, kystled, havner, bygninger, sikring og stell av verneverdige fartøyer, brygger m.m. Byen har lange og rike maritime tradisjoner fra bronsealder til i dag. Her siteres «byhavn, uthavner, fyr, saltebuer/fiskemottak, dokkanlegg/verksteder, festningsanlegg, karantenehavn, kystnæringsbruk, los- og tollstasjoner, lystgårder og fritidskultur.» Vi har «et sterkt kompetansemiljø innen kystkultur og fartøyvern (Vest-Agder fylkeskommune, Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter, Bragdøya kystkultursenter og kystlagene)»

Parkvesenet utarbeidet i 1990 prosjektet «Kystkultur og nærmiljø i Vågsbygd». Det har langt på vei de samme intensjonene for «et område som nesten bobler over av historie». Her kobles friluftsliv og kulturminner.

Utfordringene står i kø. Eksempler på viktige oppgaver og tiltak som bør følges opp er samlet utredning og plan for kulturhistoriske vernetiltak for kystleden gjennom kommunen, skibbuområdene på Flekkerøya, Otra elvepark, Prestebekken, marine verneområder og sikring av gamle demninger. Som nevnt bør eldre planer revideres: kulturlandskapet og kulturminner, murbyen, bymarka og bymarkgrensene, landskapsvernområdene, skjærgårdsparken og andre kulturmiljø.

Arbeidet med kommunedelplanen er en viktig oppgave av stor betydning for nye Kristiansand. Forslaget til planprogram legger opp til et omfattende arbeid. Streng prioritering antas å bli nødvendig. Byselskapet er innstilt på å støtte arbeidet videre.

Med vennlig hilsen

For Christianssands Byselskab

Harald Sødal
Leder

E-postadresse harald.sodal@gmail.com

Telefon 41516807